

**ELIMINACJE TRZECIEGO ETAPU
I WOJEWÓDZKIEGO KONKURSU Z JĘZYKA POLSKIEGO
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
Rok szkolny 2017/2018**

Drogi Finalisto, Droga Finalistko Konkursu!

Wszystko, czego się dotąd nauczyłeś, zatraci sens, jeśli nie potrafisz znaleźć zastosowania dla tej wiedzy – rzekł Paulo Coelho. Za tobą wiele miesięcy wytrwałej pracy, dzięki której jesteś dziś w wyjątkowej grupie utalentowanych młodych ludzi. Za chwilę spróbujesz zastosować zdobytą wiedzę podczas rozwiązywania testu i pisania wypracowania. Pamiętaj, że już teraz możesz być dumnym ze swojego sukcesu Człowiekiem Sukcesu. Gratulujemy Ci serdecznie – niezależnie od tego, jaki wynik testu uzyskasz, stoisz na najwyższym podium!

Przed Tobą **120 minut** pracy z testem konkursowym. Jesteśmy pewni, że poradzisz sobie znakomicie ze wszystkimi zadaniami.

Skoncentruj się, uważnie czytaj teksty źródłowe i polecenia. Wśród zadań zamkniętych znajdują się takie, które mają jedną prawidłową odpowiedź oraz takie, w których więcej niż jedna odpowiedź jest właściwa. Są również zadania otwarte, w tym – wypracowanie.

Pisz długopisem lub piórem. Nie używaj korektora – w razie pomyłki przekreśl błędne zapisy.

Po zakończeniu eliminacji oddaj brudnopis (oddzielną, opieczętowaną kartkę papieru kancelaryjnego) obecnym w sali nauczycielom z Komisji Konkursowej. Pamiętaj, że Twoje notatki w brudnopisie nie będą sprawdzane przez Komisję.

Powodzenia!

Wojewódzka Komisja Konkursu z Języka Polskiego

SUMA PUNKTÓW: .....

(wypełnia Komisja Konkursowa po sprawdzeniu testu, przed rozkodowaniem pracy)

ZADANIE 1. (0-7)

Rozpoznaj i wpisz w pola krzyżówki A-F, która z postaci ze znanych ci utworów dramatycznych wypowiada przytoczone słowa. Odczytaj i przepisz we wskazanym miejscu hasło.

- A. Ten rumieniec na twym czole
Jak tłumaczyć? – Ja czekałam,
W całej Litwie cię szukałam
Lecz o księciu Radosławie
Nikt nie wiedział, nie mógł wiedzieć
- B. Gdybym podstarzał dziesiątym krzyżykiem
Może bym w smutne schronił się dąbrowy;
Ale ja młody, pan czterowieżowy,
Przemyślam dzisiaj, jak by się ożenić...
Poradź mi, starcze.
- C. Ach! ja się kocham, kocham się w człowieku!
- D. Cierpliwości wiele trzeba;
Niech się dzieje wola Nieba.
- E. Bóg z waszmością, mój cześniku.
Pędząc cwałem na rozkazy,
Zamęczyłem szkap bez liku,
Wywróciłem ze sto razy,
Tak, że z nowej mej kolaski
Gdzieś po drodze tylko trzaski.
- F. Wszak, gdy wstąpił w progi moje,
Włos mu z głowy spaść nie może.

HASŁO krzyżówki brzmi: .....

ZADANIE 2. (0-11)

Rozpoznaj podane definicje i uzupełnij luki w punktach A-J, wpisując odpowiedni termin.

- A. .... to przedstawienie teatralne, operowe lub baletowe.
- B. .... to przestrzeń w budynku teatralnym przeznaczona dla wystawiania utworów, usytuowana powyżej widowni i oddzielona od niej kurtyną.
- C. .... to plastyczna oprawa sztuki teatralnej. Wskazuje na miejsce, w którym rozgrywają się wydarzenia.
- D. .... to strój osoby występującej w przedstawieniu.

- E.** ..... to przedmiot potrzebny w przedstawieniu teatralnym lub na planie filmowym. Jest związany z akcją sztuki lub filmu, może charakteryzować bohatera.
- F.** ..... to osoba podpowiadająca aktorowi zza kurtyny lub ze specjalnego miejsca na scenie w sytuacji, gdy aktor zapomni tekstu.
- G.** ..... to osoba, która czuwa nad techniczną stroną przedstawienia (zmianą dekoracji, kurtyną, kolejnością wychodzenia aktorów itd.).
- H.** ..... to odtwarzanie postaci przez aktora, np. w filmie czy w przedstawieniu teatralnym.
- I.** ..... to przerwa między aktami przedstawienia teatralnego, opery, częściami koncertu muzycznego. Trwa zazwyczaj 15 min. O jej końcu informuje widzów trzeci teatralny dzwonek.
- J.** ..... to hol teatralny, duże pomieszczenie (lub zespół pomieszczeń) w budynku teatru, opery, filharmonii, hali widowiskowej, kina itp., przylegające do widowni, sali widowiskowej lub koncertowej, przeznaczone dla widzów do odpoczynku przed rozpoczęciem spektaklu oraz w trakcie przerw.

TEKST I – do zadań 3-4.

A.

REJENT

Mówże, waszmość, trochę ciszej,
Jego sługa dobrze słyszy.

PAPKIN

Mówię zawsze podług woli.

REJENT

Ależ bo mnie głowa boli.

PAPKIN

jeszcze głośniej

Że tam komu w uszach strzyka
Albo że tam czyj łeb chory,
Przez to nigdy w pieśń słowika
Nie odmienią głos stentory

REJENT

słodko

Ależ bo ja mam i ludzi.
Każę oknem cię wyrzucić.

Papkin w miarę słów Rejenta wstaje z wolna, zdejmując kapelusz.

A tam dobry kawał z góry.

PAPKIN

O, nie trzeba.

REJENT

Jest tam który!

Hola!

PAPKIN

Niech się pan nie trudi.

REJENT

Pan jak piórko stąd wyjedzie.

do służących

Czekać w czterech tam za drzwiami!

B.

CZEŚNIK

Hola, hola, nie tak zrobię —

Wszystko to są z mydła bańki —

Lepszą zemstę przysposobię,

Ale trzeba zażyć z mańki.

Bylem syna dostał w siatkę,

Mam dla niego dobrą klatkę;

A tatulem się nie straszę,

Potem o tem...

do Papkina

Puszczaj wasze.

PAPKIN

nie oglądając się

Ja testament teraz piszę.

CZEŚNIK

Niechże o tym już nie słyszę,

Bo do czubków odwieźć każę.

C.

Papkin po francusku ubrany, przy szpadzie, krótkie spodnie, buty okrągłe do pół łydki; tupet i harcopf, kapelusz stosowany, pod pachą para pistoletów; zawsze prędko mówi.

PAPKIN

Bóg z waszmością, mój Cześniku.

Pędząc cwałem na rozkazy

Zamęczyłem szkap bez liku;

Wywróciłem się sto razy,

Tak że z nowej mej kolaski

Gdzieś po drodze tylko trzaski.

CZEŚNIK

A ja za to ręczyć mogę,

Że mój Papkin tu piechotą

Przywędrował całą drogę;

A na podróż dane złoto

Gdzieś zostawił przy labecie.

PAPKIN

pokazując pistolet

Patrz, Cześniku — poznasz przecie...

CZEŚNIK

Cóż mam poznać?

PAPKIN

Wystrzelony.

Wypalony!

DYNDALSKI

na stronie, odchodząc

Gdzieś na wrony.

ZADANIE 3. (0-3)

Przeczytaj uważnie podane fragmenty A-C Tekstu I, a następnie rozpoznaj występujące w nich rodzaje komizmu i wpisz do tabeli poniżej.

Fragment	Rodzaj komizmu
Fragment A.	
Fragment B.	
Fragment C.	

ZADANIE 4. (0-2)

Z Tekstu I, z fragmentu B, wypisz didaskalia i podaj ich funkcję (pamiętaj, czym jest tekst poboczny).

Didaskalia	Funkcja każdego z didaskaliów we fragmencie B
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

ZADANIE 5. (0-1)

Dokończ zdanie – zaznacz poprawną odpowiedź.

Dla dramatu charakterystyczne są następujące pojęcia:

- A. narrator, opis, akcja, wątek, odsłona.
- B. dialog, opis, akt, scena, narrator.
- C. didaskalia, dialog, akcja, akt, monolog.
- D. przeżycia, opis, monolog, bohater liryczny.

ZADANIE 6. (0-10)

Przy każdym stwierdzeniu A-J wpisz znak X w odpowiedniej kolumnie (P – jeśli stwierdzenie jest prawdziwe lub F – jeśli jest fałszywe).

	Stwierdzenie	P	F
A.	Komedia jest rodzajem literackim.		
B.	Komedia może mieć czasami smutne zakończenie.		
C.	Tragedia jest gatunkiem dramatu.		
D.	Konflikt tragiczny zawsze znajdzie jakieś pozytywne rozwiązanie.		
E.	Komedia składa się tylko z aktów.		
F.	Tragedia może składać się z aktów i scen.		
G.	Dialogi i monologi to formy podawcze dramatu.		
H.	Didaskalia to tekst główny.		

	Stwierdzenie	P	F
I.	Scena to fragment dramatu wyznaczony przez liczbę osób.		
J.	Akt to część dramatu wyznaczona przez wydarzenie.		

TEKST II – do zadań 7-12.

Śród takich pól przed laty, nad brzegiem ruczaju,
 Na pagórku niewielkim, we brzozowym gaju,
 Stał dwór szlachecki, z drzewa, lecz podmurowany;
 Świeciły się z daleka pobielane ściany,
 Tym bielsze, że odbite od ciemnej zieleni
 Topoli, co go bronią od wiatrów jesieni.
 Dom mieszkalny niewielki, lecz zewsząd chędogi,
 I stodołę miał wielką, i przy niej trzy stogi
 Użątka, co pod strzechą zmieścić się nie może.
 Widać, że okolica obfita we zboże,
 I widać z liczby kopiec, co wzdłuż i wszecz smugów
 Świecą gęsto jak gwiazdy, widać z liczby pługów
 Orzących wcześniej łąny ogromne ugoru,
 Czarnoziemne, zapewne należne do dworu,
 Uprawne dobrze na kształt ogrodowych grządek:
 Że w tym domu dostatek mieszka i porządek.
 Brama na wciąż otwarta przechodniom ogłasza,
 Że gościnna, i wszystkich w gościnę zaprasza.

ruczaj (poet.) — potok, strumień.
chędogi (daw.) — schludny.
użątek — zebrane plony, zżęte zboże.
kopica (daw.) — kopa siana lub zboża.
smugi — tu zapewne: odrębne pasma poszczególnych pól.
ugór — pole nieuprawiane przez dłuższy czas.
na wciąż (reg.) — na oścież.

Źródło: <https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/>

ZADANIE 7. (0-1)

Dokończ zdanie – zaznacz poprawną odpowiedź.

Zamieszczony fragment wykorzystuje

- A. styl potoczny.
- B. styl naukowy.
- C. styl publicystyczny.
- D. styl artystyczny.

ZADANIE 8. (0-3)

Przy każdym stwierdzeniu A-C wpisz znak X w odpowiedniej kolumnie (P – jeśli jest prawdziwe lub F – jeśli jest fałszywe). Pamiętaj, że musisz odwołać się także do wiadomości, których nie znajdziesz w tym fragmencie wiersza.

	Stwierdzenie	P	F
A.	Wiersz jest przykładem liryki inwokacyjnej.		
B.	Zamieszczony fragment pochodzi z <i>Pana Tadeusza</i> .		
C.	Opis zamieszczony powyżej dotyczy dworku w Soplicowie.		

ZADANIE 9. (0-6)

Rozpoznaj środki artystycznego wyrazu – wpisz przykłady do drugiej kolumny tabeli.

W ostatniej kolumnie napisz, jaką funkcję może pełnić w liryce wskazany środek artystyczny.

	Środek artystyczny	Przykład z wiersza	Funkcja w liryce
A.	epitet (przepisz wraz z wyrazem określonym – <u>podkreśl</u> epitet)	....	....
B.	porównanie	....	....
C.	przenośnia (metafora)	....	....

ZADANIE 10. (0-2)

Zaznacz poprawne odpowiedzi.

- A. W wierszu występują rymy parzyste.
- B. W wierszu występują rymy okalające.
- C. W wierszu występują rymy dokładne.
- D. W wierszu występują rymy męskie.

ZADANIE 11. (0-2)

Korzystając z wyrazów występujących w dwu pierwszych wersach wiersza, sformułuj dwie różne zasady ortograficzne.

	Wyraz	Zasada ortograficzna
A.	....	....
B.	....	....

Ocen prawdziwość informacji 1-4 – zaznacz poprawną odpowiedź spośród stwierdzeń A-D.

- A.** Tylko odpowiedź nr 4 jest prawdziwa.
B. Prawdziwe są odpowiedzi nr 1 i nr 3.
C. Tylko odpowiedź nr 1 jest prawdziwa.
D. Prawdziwe są odpowiedzi nr 3 i nr 4.

Zredaguj notatkę encyklopedyczną, w której objaśnisz hasło *epopeja*. Zastosuj przynajmniej dwa kwalifikatory (skrótory charakterystyczne dla zapisów encyklopedycznych). Zawrzyj również w notatce informacje o:

- rodzaju literackim, do którego zalicza się epopeję,
- jej najważniejszych cechach gatunkowych,
- dwóch reprezentatywnych dla epopei utworach.

Dokończ zdanie – zaznacz poprawną odpowiedź.

A. 8 liter, 9 głosek.
B. 7 liter, 3 głoski.
C. 10 liter, 7 głosek.
D. 6 liter, 6 głosek.

ZADANIE 15. (0-3)

Z podanych wyrazów wypisz wszystkie samogłoski.

A. dźwięk: .....

B. mąka: .....

C. delikatesy: .....

ZADANIE 16. (0-1)

Zaznacz punkt, w którym wszystkie skróty zapisano prawidłowo.

- A. kg (kilogram), nr. (numer), np. (na przykład), m (metr)
- B. l. poj. (liczba pojedyncza), itd. (i tak dalej), jw. (jak wyżej), cm (centymetr)
- A. m.in.(między innymi), lp. (liczba pojedyncza), dr. (doktor), r.ż. (rodzaj żeński)
- B. prof. (profesor), cm. (centymetr), j. w. (jak wyżej), zob. (zobacz)

ZADANIE 17. (0-4)

Zapisz poprawnie wszystkie dopuszczalne skróty podanych wyrazów i wyrażeń.

A.	doktora	
B.	grosz	
C.	tak zwany	

ZADANIE 18. (0-3)

Rozpoznaj skrótowce i zapisz pełne nazwy.

A. WOŚP – .....

B. ZHP – .....

C. NBP – .....

ZADANIE 19. (0-1)

Odszukaj i zaznacz wszystkie imiesłowy.

- A. zielony
- B. ulubiony
- C. wiszący
- D. sześciokątny
- E. zagarnięte

ZADANIE 20. (0-2)

Uzupełnij tabelę – utwórz od podanych bezokoliczników tam, gdzie to możliwe, wskazane imiesłowy.

Bezokolicznik		Imiesłów przymiotnikowy czynny	Imiesłów przymiotnikowy bierny	Imiesłów przysłówkowy współczesny	Imiesłów przysłówkowy uprzedni
A.	liczyć				
B.	zaliczyć				

ZADANIE 21. (0-2)

Zamień podane pary zdań pojedynczych w zdania z odpowiednimi imiesłowami.

A. Obejrzeliśmy film. Napisaliśmy ciekawe recenzje.

.....

.....

B. Oglądałem film. Podziwiałem grę aktorów.

.....

.....

ZADANIE 22. (0-4)

Ustal, jakie związki wyrazowe zachodzą w zdaniu: *Brama na wciąż otwarta* [...] *w gościnę zaprasza*.
Znakiem X zaznacz P – gdy odpowiedź jest prawdziwa lub F – gdy fałszywa.

	Odpowiedzi	P	F
A.	Wyrazy <i>brama zaprasza</i> tworzą związek główny.		
B.	Wyrazy <i>brama otwarta</i> tworzą związek główny.		
C.	Wyrazy <i>brama otwarta</i> tworzą związek poboczny.		
D.	Wyrazy <i>zaprasza w gościnę</i> tworzą związek poboczny.		
E.	Wyrazy <i>brama zaprasza</i> tworzą związek zgody.		
F.	Wyrazy <i>zaprasza w gościnę</i> tworzą związek rządu.		

WPROWADZENIE DO ZADANIA 23.

Kamera filmowa utrwała na taśmie pewien wycinek rzeczywistości. Odległość kamery od filmowanego obiektu może być różna, obraz filmowy może pokazywać dużą przestrzeń lub mały szczegół. Plan filmowy to odległość kamery od filmowanego obiektu. Stanowi on jeden z głównych elementów kompozycji obrazu filmowego. Wykorzystując swoją wiedzę o planach filmowych, wykonaj zadanie 23.

ZADANIE 23. (0-1)

Zaznacz wybraną literę spośród A-E, odpowiadającą nazwie planu filmowego, widocznego na fotosie z ekranizacji (2001 r.) powieści Henryka Sienkiewicza pt. *W pustyni i w puszczy*.

- A. panorama
- B. pełny
- C. amerykański
- D. zbliżenie
- E. detal

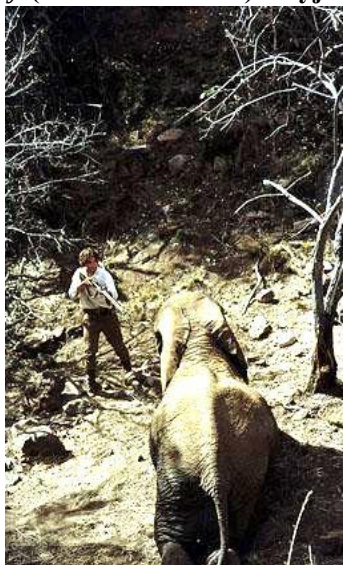
Źródło zdjęcia: <https://archiwum.stopklatka.pl/>

WPROWADZENIE DO ZADANIA 24.

Podobnie jak możliwość wybierania różnej odległości od filmowanego obiektu (plany) istotne znaczenie dla realizatora ma również możliwość stosowania różnych punktów widzenia kamery (perspektywa). Wykaż się wiedzą o perspektywie filmowej, wykonaj zadanie 24.

ZADANIE 24. (0-3)

Nazwij perspektywę widoczną na każdym z fotosów A-C z ekranizacji powieści *W pustyni i w puszczy* (reż. Gavin Hood) i wyjaśnij, w jakim celu się ją stosuje (jaki wywołuje efekt).

A.

B.

C.

Źródło zdjęć: <https://archiwum.stopklatka.pl/>

Fotos	Nazwa perspektywy	W jakim celu stosuje się tę perspektywę? Jaki efekt wywołuje jej zastosowanie?
A.	 	
B.	 	
C.	 	

ZADANIE 25. (0-2)

Zaznacz punkty, w których niepoprawnie zapisano daty.

- A. 10. 07. 2018 r.
- B. 10 lipiec 2018 r.
- C. 10 IX 2018 r.
- D. 10. IX. 2018 r.

ZADANIE 26. (0-4)

Zaznacz zdania zawierające błędy.

- A. Dlaczego karzesz go tak surowo?
- B. Chciałbym coś wymyśleć.
- C. Przyszłem wcześniej, bo chciałem zająć miejsce przy oknie.
- D. Nie wziąłem parasola, dlatego zmokłem.
- E. Nauczyciel kontynuował dalej zebranie z rodzicami.
- F. Mając siedem lat, rodzice kupili mi rower.

ZADANIE 27. (0-2)

Dokończ zdanie – zaznacz prawidłowe stwierdzenia.

Nie można utworzyć mianownika liczby pojedynczej od wszystkich zaimków z zestawu:

- A. tu, tędy, gdzie.
- B. tam, to, komu.
- C. nas, ich, takiemu.
- D. mnie, twojego, ciebie.

TEKST III – do zadania 28.

Henryk Sienkiewicz, *Latarnik* (fr.)

Rozcięta paczka leżała przed nim wyraźnie, oświecona blaskiem popołudniowego słońca, a na niej otwarta już książka. Gdy stary wyciągnął znowu po nią rękę, słyszał wśród ciszy bicie własnego serca. Spojrzał: były to wiersze. Na wierzchu stał wypisany wielkimi literami tytuł, pod spodem zaś imię autora. Imię to nie było Skawińskiemu obce; wiedział, że należy ono do wielkiego poety, którego nawet i utwory czytywał po trzydziestym roku w Paryżu.

Potem [...] słyszał od rodaków o coraz wzrastającej sławie wielkiego wieszczą, ale tak przywykł wówczas do karabina, że i do ręki nie brał książek.

[...] Z tym większą też skwapliwością i z tym żywiej bijącym sercem przewrócił kartę tytułową. Zdało mu się teraz, że na jego samotnej skale poczyna się dziać coś uroczystego. Jakoż była to chwila wielkiego spokoju i ciszy. Zegary [...] wybiły piątą po południu. Jasnego nieba nie zaciemniała żadna chmurka, kilka mew tylko pławiło się w błękitach. Ocean był ukołyszany. Nadbrzeżne fale zaledwie bełkotały z cicha, rozplywając się łagodnie po piaskach. W dali śmiały się białe domy [...] i cudne grupy palm. Naprawdę było jakoś uroczyście, a cicho i poważnie. Nagle wśród tego spokoju natury rozległ się drżący głos starego, który czytał głośno, by się samemu lepiej rozumieć:

Litwo, ojczyzno moja, ty jesteś jak zdrowie!
Ile cię trzeba cenić, ten tylko się dowie,
Kto cię stracił. Dziś piękność twą w całej ozdobie
Widzę i opisuję, bo tęsknię po tobie...

Skawińskiemu zabrakło głosu. Litery poczęły mu skakać do oczu; w piersi coś urwało się i szło na kształt fali od serca wyżej i wyżej, tłumiąc głos, ściskając za gardło... Chwila jeszcze, opanował się i czytał dalej:

Panno Święta, co jasnej bronisz Częstochowy
I w Ostrej świecisz Bramie! Ty, co gród zamkowy

Nowogrodzki ochraniasz z jego wiernym ludem!
 Jak mnie, dziecko, do zdrowia powróciłaś cudem,
 (Gdy od płaczącej matki pod Twoją opiekę
 Ofiarowany, martwą podniosłem powiekę
 I zaraz mogłem pieszo do Twych świątyń progu
 Iść, za zwrócone życie podziękować Bogu),
 Tak nas powrócisz cudem na Ojczyzny łono...

Wezbrana fala przerwała tamę woli. Stary ryknął i rzucił się na ziemię; jego mleczne Ojczyzna włosy zmieszały się z piaskiem nadmorskim. Oto czterdzieści lat dobiegało, jak nie widział kraju, i Bóg wie ile, jak nie słyszał mowy rodzinnej, a tu tymczasem ta mowa przyszła sama do niego — przepłynęła ocean i znalazła go, samotnika, na drugiej półkuli, taka kochana, taka droga, taka śliczna! We łkaniu, jakie nim wstrząsało, nie było bólu, ale tylko nagle rozbudzona niezmierna miłość, przy której wszystko jest niczym... On po prostu tym wielkim płaczem przepraszał tę ukochaną, oddaloną za to, że się już tak zestarzał, tak zżył z samotną skałą i tak zapamiętał, iż się w nim i tęsknota poczyniała zacierać. A teraz „wracał cudem” — więc się w nim serce rwało.

Źródło: <https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/latarnik/>

ZADANIE 28. (0-10)

Zaznacz w poniższej tabeli, które stwierdzenia są prawdziwe (znak X w kolumnie P), a które są fałszywe (znak X w kolumnie F). Pamiętaj, że musisz odnieść się nie tylko do treści cytowanego fragmentu noweli, ale także do wiadomości, których nie znajdziesz w tym fragmencie.

	Stwierdzenia	P	F
A.	Skawiński po raz pierwszy czytał <i>Pana Tadeusza</i> Adama Mickiewicza w Paryżu, w 1831 r.		
B.	Skawiński zasłynął walecznością w powstaniu styczniowym, gdzie zdobył w ataku na bagnety dwie chorągwie wroga.		
C.	Skawiński i jego pierwowzór, emigrant Kaczkowski, pełnili służbę latarnika w Aspinwall.		
D.	W czytanych przez Skawińskiego fragmentach <i>Pana Tadeusza</i> występują apostrofy.		
E.	Skawiński i człowiek, będący jego literackim pierwowzorem, utracili pracę, gdy zapomnieli zapalić latarnię, zaczytawszy się w epopei Adama Mickiewicza.		
F.	W czytanych przez Skawińskiego fragmentach <i>Pana Tadeusza</i> występuje nawiązanie do znanej fraszki Jana Kochanowskiego.		
G.	Akcja noweli rozgrywa się w latach 70. XIX w.		
H.	Skawiński brał udział w powstaniu listopadowym, w walkach Wiosny Ludów na Węgrzech, w wojnie domowej w Hiszpanii oraz w wojnie secesyjnej.		
I.	<i>Pan Tadeusz</i> to przykład regularnego czternastozgłoskowca.		
J.	<i>Pan Tadeusz</i> jest powieścią.		

ZADANIE 29. (0-23)

Przeczytaj uważnie wszystkie propozycje tematów wypracowań. **Wybierz jeden temat – zaznacz kółkiem numer tematu.** Twoja praca powinna mieć objętość nie mniejszą niż 1,5 strony formatu A4 – tę minimalną objętość zaznaczyliśmy pogrubioną linią. Pamiętaj, że od objętości wypracowania odlicza się szacunkową łączną objętość skreśleń dokonanych przez Ciebie w tekście. **Praca niespełniająca kryterium objętości nie będzie sprawdzana i otrzyma 0 punktów.**

Uwaga! Pamiętaj, aby w tekście wypracowania nie zamieszczać swojego imienia i nazwiska!

W razie potrzeby użyj fikcyjnych danych.

Tematy do wyboru:

1. *Czar poezji polega na tym, że jest ona skrótem myślowym i metaforą, i najczęściej marzeniem jeszcze.* Odniesz się do słów Zbigniewa Herberta w **rozprawce**, w której wykorzystasz przykłady twórczości przynajmniej dwóch/dwojga poetów. W swojej pracy wymień przynajmniej cztery tytuły ich utworów reprezentujących lirykę, odniesz się do ich formy i treści. Sformułuj minimum dwa argumenty na poparcie tezy.

2. *Aby poznać siebie, trzeba się wystawiać na próbę. Tylko tak może się przekonać każdy, na co go stać.* Zredaguj **fragment pamiętnika** wybranego bohatera literackiego, który swoimi czynami dał dowód słuszności przytoczonego aforyzmu Seneki Młodszego. Bohatera (autora pamiętnika) wybierz z jednej z dwóch współczesnych powieści młodzieżowych wpisanych do konkursowego Wykazu literatury obowiązującej uczestnika: Olaf Fritsche *Skarb Troi* lub Marcin Koziół *Skrzynia władcy piorunów*. W swoim wypracowaniu zachowaj realia właściwe dla wybranego przez Ciebie utworu.

3. Żyjący w drugiej połowie XVIII w. Novalis, niemiecki poeta i prozaik, napisał: *Teatr jest aktywną refleksją nad samym sobą*. Zredaguj **kartkę ze swojego dziennika** – odniesz się do tej myśli, wykorzystując swoje osobiste doświadczenia widza wybranych spektakli Internetowego Teatru TVP dla Szkół. Możesz wykorzystać znajomość spektakli transmitowanych na żywo lub sztuk nagrodzonych w Szkolnych Przeglądach spektakli dzieci i młodzieży, zarchiwizowanych na stronie IT TVP. Wykorzystaj w pracy przynajmniej 5 wyrazów z następującego zestawu (możesz zmieniać ich formę gramatyczną):

akt, scena, dialog, monolog, gra aktorska, reżyseria, dekoracja, charakteryzacja, kostiumy, rekwizyty

4. *10 lat później...* Napisz **opowiadanie z dialogiem** pod tym tytułem, stanowiące epilog jednego z utworów wpisanych w wymagania Konkursu: *Katarynki* Bolesława Prusa lub *Latarnika* Henryka Sienkiewicza. Zastosuj narrację trzecioosobową. Wpleć w swoje opowiadanie **elementy charakterystyki**. Zachowaj realistyczną konwencję utworu.

5. Napisz do szkolnej gazety **recenzję** adaptacji filmowej wybranej lektury z listy utworów wpisanych w wymagania Konkursu. Zamieść w swoim tekście najważniejsze informacje o twórcach filmu. Wskaż przynajmniej jedną różnicę między pierwowzorem literackim a adaptacją. Wykorzystaj przynajmniej 5 wyrazów/wyrażeń z następującego zestawu pojęć i terminów filmowych:

obraz, dźwięk, scenariusz, reżyseria, gra aktorska, plan filmowy, ujęcie, muzyka filmowa, charakteryzacja, perspektywa.

Handwriting practice lines consisting of 24 horizontal dotted lines.

Minimalna
objętość
←
(bez skreśleń)

